

**NARODOWY
BANK POLSKI**

Badania ankietowe Polaków za granicą realizowane przez NBP Metodologia i praktyka

Beata Dudek, Paweł Strzelecki

. Konferencja Naukowa „Metodologia Badań Statystycznych” – MET2023 3-5 lipca 2023 r.

Plan prezentacji

Metodologia i organizacja badania

Wybrane wstępne wyniki badania 2022

Metodologia i organizacja badania

Geneza badań ankietowych Polaków za granicą

Podstawowe daty

- 2004 r. – wejście Polski do UE i otwarcie rynku pracy dla Polaków
- 2007 r. badanie Polaków w Wielkiej Brytanii i Irlandii
- 2022/2023 – badanie Polaków w Wielkiej Brytanii, Niemczech i Niderlandach

Podstawowe przyczyny

- Wiarygodne i aktualne dane na potrzeby Bilansu Płatniczego Polski dotyczące transakcji zagranicznych (remittances, wynagrodzenia)
- Wiarygodne i aktualne dane dotyczące rynku pracy na potrzeby projekcji i analiz ekonomicznych (migracje to utracony kapitał ekonomiczny)

Źródło: GUS Informacja o rozmiarach i kierunkach czasowej emigracji z Polski w latach 2004-2020, 25 X 2021 r.

Wyzwania i przyjęte rozwiązania

Główne wyzwania

- Brak operatu losowania
- Dotarcie do zróżnicowanych środowisk
- Trudności w dotarciu do respondentów (długie godziny pracy, pandemia)
- Niechęć do udziału w badaniu z powodu nielegalnej pracy lub wrażliwych pytań
- Zapewnienie wiarygodnej firmy przeprowadzającej badanie i uzyskanie wpływu na proces realizacji badania

Przyjęte rozwiązania

- Bezpośrednie wywiady ankieterskie przy użyciu komputerów przenośnych wyposażonych w system globalnego pozycjonowania GPS (CAPI)
- Dobór próby warstwowo-celowy
- Warstwy: regiony oraz w ich ramach wiek (przedziały), dodatkowo płeć, sektory zatrudnienia
- Źródła danych do doboru próby: dane zewnętrzne międzynarodowe (urzędy statystyczne, agencje rządowe), doświadczenia z poprzedniego badania, wiedza ekspercka
- Mechanizmy zapewniające dotarcie do różnych środowisk (m.in. wykluczenie metody kuli śniegowej, ograniczenie liczby ankiet realizowanych przez 1 ankietera)
- Przygotowanie postępowania przetargowego (kryteria merytoryczne oceny ofert)

Kwestionariusz

Konstrukcja kwestionariusza

- Blok pytań dot. przekazów zagranicznych (tzw. remittances)
- Pytania nt. charakterystyki społeczno-ekonomicznej migrantów, ich pozycji na rynku pracy i ich sytuacji ekonomicznej
- Kwestie ad hoc: ostatnio wpływ pandemii, Brexitu i wojny w Ukrainie na sytuację migrantów
- Ograniczona liczba pytań wrażliwych
- Ze względu na miejsce przeprowadzania wywiadu – proste pytania

Dane finansowe na potrzeby szacunku do BP

- Udział osób transferujących środki do Polski, średnia wielkość transferu, częstotliwość transferu
- Wynagrodzenia miesięczne (netto i brutto), udział wynagrodzeń wydawanych za granicą w całości wynagrodzeń

Ograniczanie ryzyka nieosiągnięcia celu badania – uzyskania wiarygodnych danych

Przygotowanie i przeprowadzanie badania w terenie

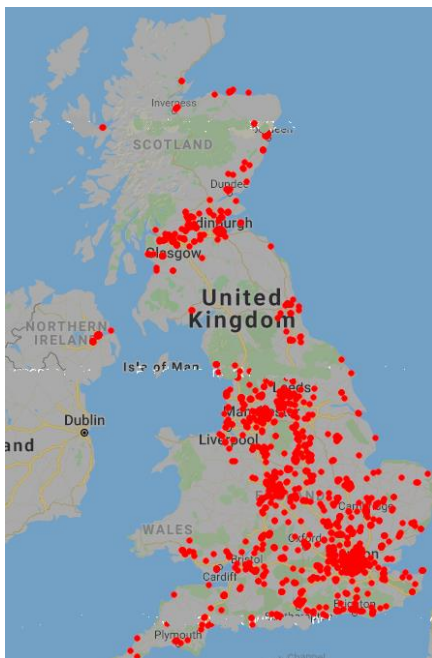
- Wiarygodna firma posiadające doświadczenie w badaniach społecznych
- Kryteria wyboru firmy m.in. zrealizowane badania ankietowe, doświadczeni ankieterzy, stały zespół projektowy, jasna odpowiedzialność, kontrola jakości badania, metody pozyskania respondentów
- Ścisła bieżąca współpraca między NBP a wykonawcą: np. udział w szkoleniu dla ankieterów, dostęp online do spływających wyników
- Elastyczność, bieżące reagowanie na pojawiające się problemy

Odbiór wyników badania

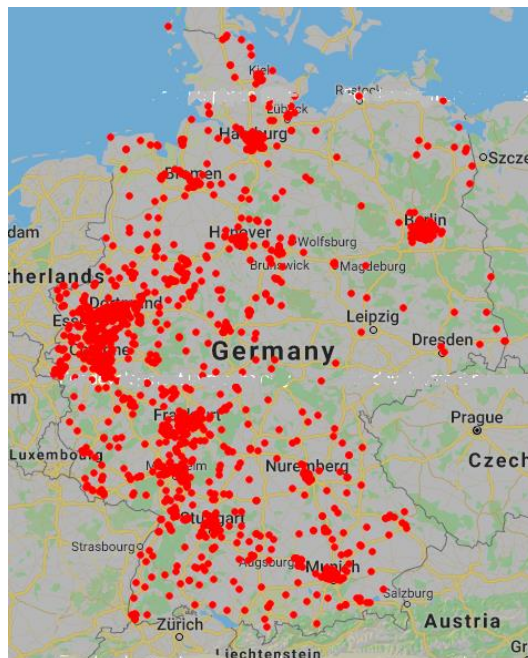
- Ocena spełnienia kryteriów formalnych i merytorycznych
- Analiza wskazań GPS
- Spotkanie z przedstawicielami firmy realizującej badania i zebranie doświadczeń z badania

Kontrola realizacji badania – znaczniki GPS

Respondenci w
Wielkiej Brytanii

Respondenci w
Niemczech

Respondenci w
Niderlandach

Plany na przyszłość

- Metoda badania - bezpośrednio wywiady ankietarskie (CAPI)
- Metody CASI oraz udostępniania respondentowi kodu QR, dającego dostęp do elektronicznej wersji ankiety – jako uzupełnienie?
- Termin badania – wiosna /lato
- Stworzenie zachęt dla respondentów np. datek na organizacje charytatywną za wypełnienie ankiety, bony podarunkowe przesyłane na adres email respondenta po wypełnieniu ankiety
- Opis badania – język korzyści dla respondenta, co z tego będzie miał/co mu nie grozi

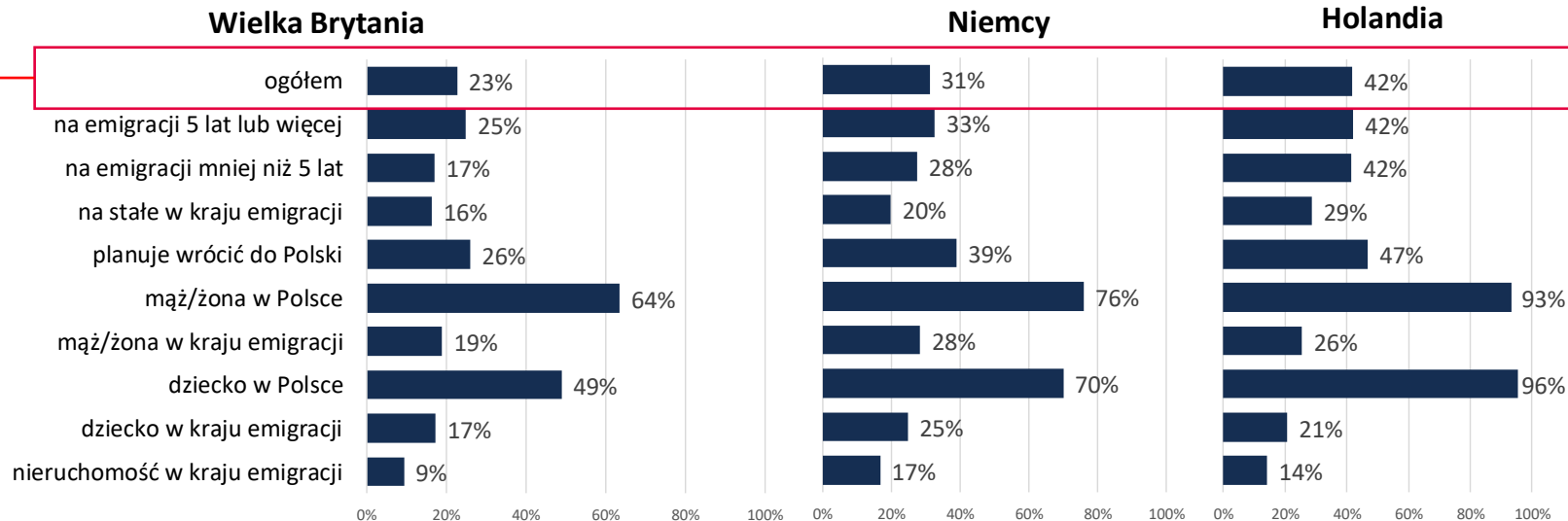
Kluczowe czynniki dla powodzenia badania

- Wiarygodna i doświadczona firma ankietarska
- Źródła danych i wiedza ekspercka pracowników przygotowujących metodologię i opis badania
- Współpraca i elastyczność w działaniu – gdyż migracje to zjawisko trudno mierzalne

Wybrane, wstępne wyniki badania w 2022r

Kto przesyła pieniądze do Polski?

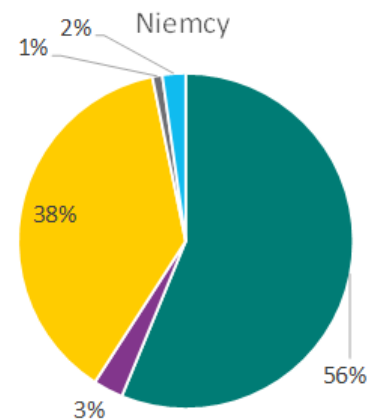
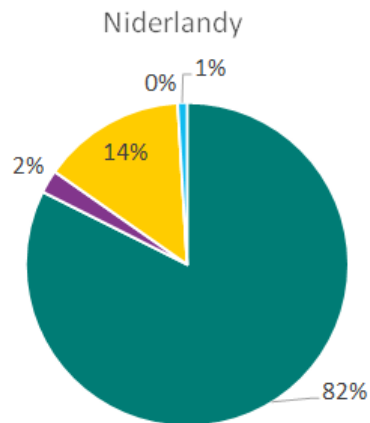
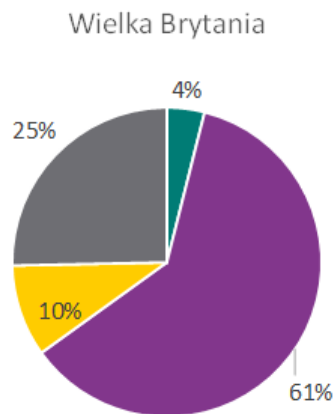

➤ Prawdopodobny trend „wygaszania przekazów” w czasie, ale wiele się dzieje: kryzys ekonomiczno-finansowy, echa brexitu, pandemia COVID-19 itd. :

- ❑ W 2018 roku: UK-35%, GE-35%, NL-37%.
- ❑ W 2010 roku: UK-30%, GE-41%, NL-47%

Jak transfery od emigrantów trafiają do Polski?

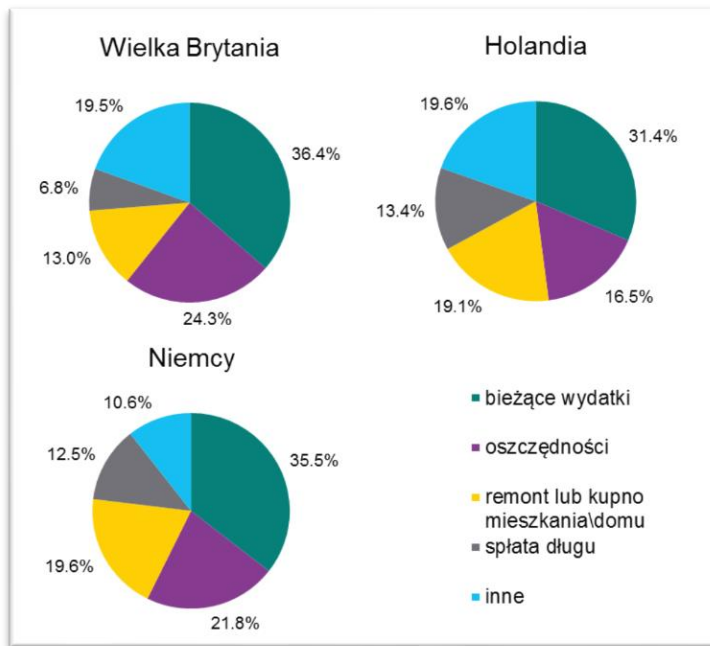
Rok 2022

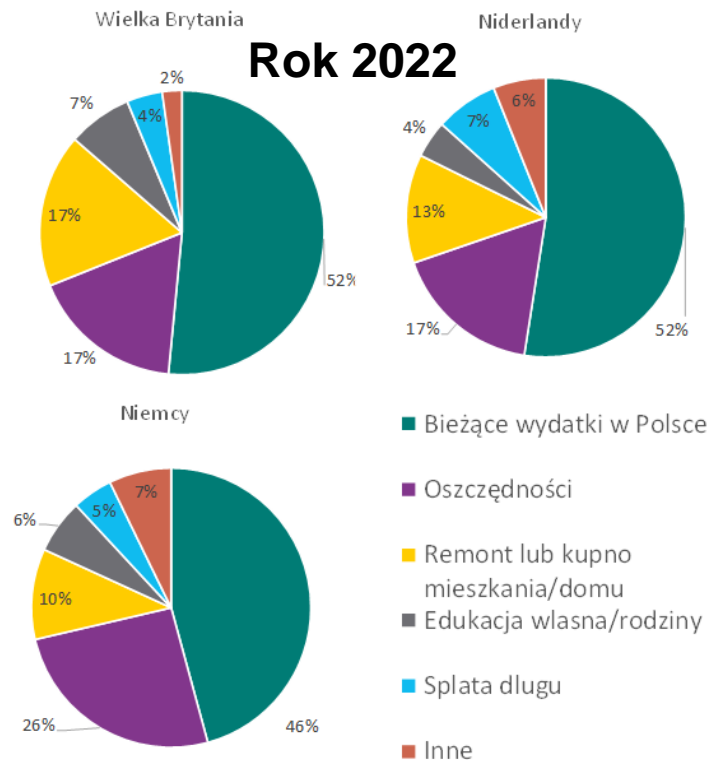
- transfer z rachunku bankowego
- transfer przez specjalistyczną firmę
- samodzielnie przywozę do Polski/przez przyjaciół lub krewnych
- internet
- inaczej

Na co przeznaczane są transfery do Polski?

Rok 2018

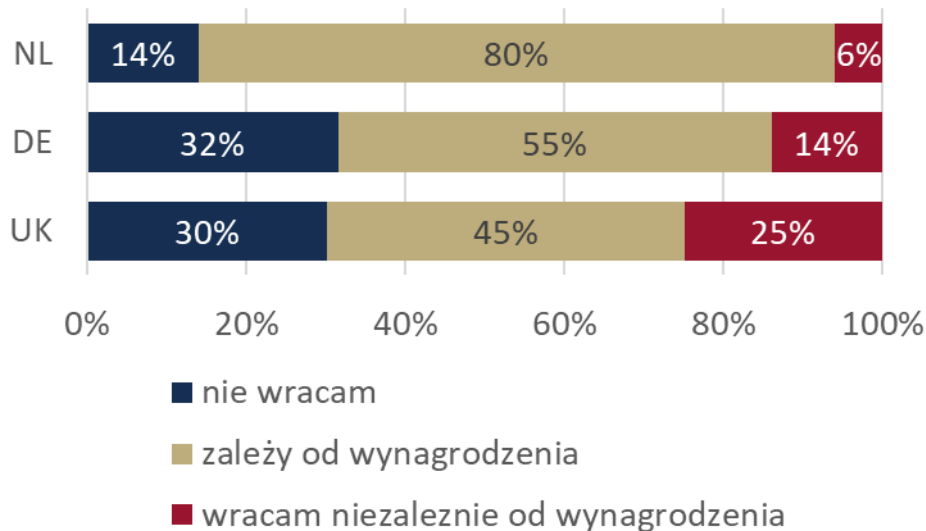
Rok 2022

Źródło: [NBP\(2019\)](#)

Dla kogo płace w Polsce mogą być motywacją do powrotu?

Dla kogo powrót zależy od wynagrodzeń?

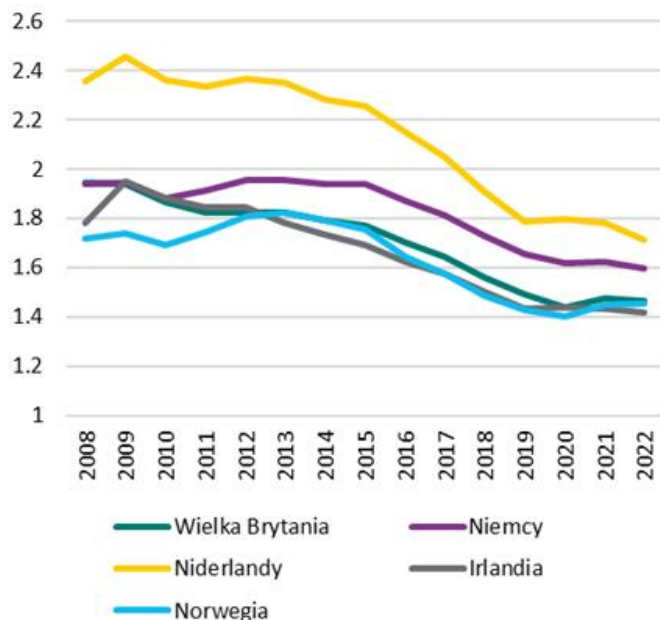

Osoby nie chcące wracać niezależnie od płac to przeciętnie:

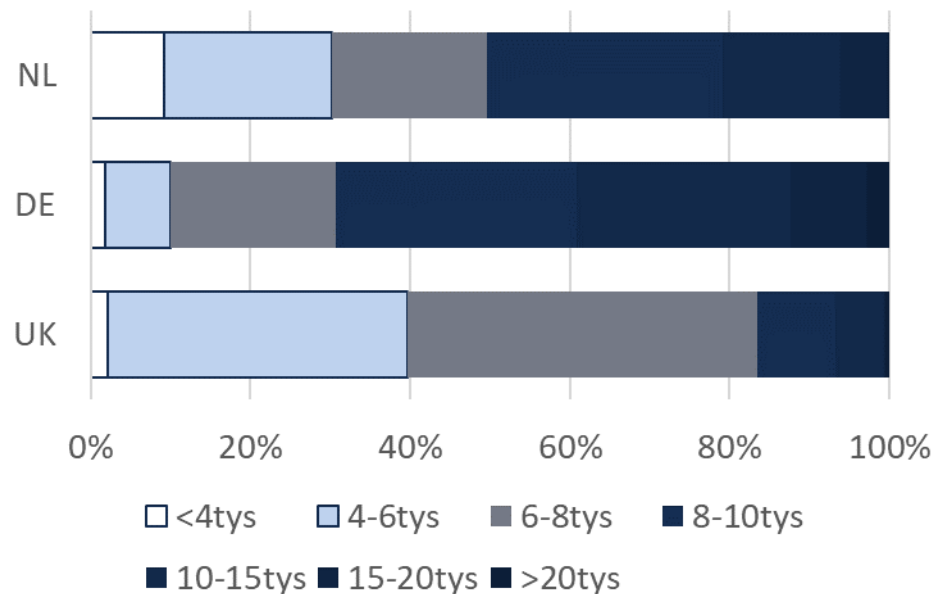
- W Niderlandach: (+) długi pobyt, (+) **nieruchomość**, (-) **transfery**
- W Niemczech: (+) długi pobyt, (+) żona za granicą, (+) **nieruchomość**, (-) **transfery**, (-) wykształcenie: zawodowe, średnie zawodowe.
- W Wielkiej Brytanii: (+) dziecko za granicą, (+) **nieruchomość**, (+) wiek >55, (-) wykształcenie: średnie ogólne lub zawodówka, (-) **transfery**

Płaca w PL motywująca do powrotu?

Relacja przeciętnego wynagrodzenia w PPP do przeciętnego wynagrodzenia w Polsce

Odpowiedź na pytanie: przy jakim poziomie płacy w PL powrót do kraju ?

Źródło: [Dane OECD](#)

